

עטרת שלום

עלון שבועי טע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק. רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת ויחי

בס"ד, עט"ק פרשת ויחי
י' טבת תשע"א - שנה ב' גליון נ'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש			
ירושלים	4:02	5:18	5:56
ביתר	4:03	5:19	5:56
בית שמש	4:01	5:17	5:55
בני ברק	4:16	5:19	5:51
נא לטמור על קדושת הגליון			

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ליקוטי דיבורים

**בְּסֻדָּם אֵל תִּבְּא נַפְשֵׁי בְּקִהְלָם
אֵל תַּחַד פְּבַדֵּי וּגְו' (מט ו).**

פרש"י 'בסודם אל תבא נפשי' זה מעשה זמרי וכו', אל יזכר שמי וכו', ולא כתב בן יעקב. 'בקהלם' כשיקהיל קרח וכו', שם אל יתיחד עמהם שמי וכו'. וצריך להבין מה שביקש יעקב שלא יזכר שמו במעשיהם הרי ממילא יודעים שהם בני יעקב.

ואפשר לומר שזה ידוע דברי מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת ויקהל ב) שכח הפועל הוא בנפעל, ולכן כשהיו מביאים לפני מרן הבעש"ט כלי, היה אומר את כל המחשבות של האומן כשעשה את הכלי.

לפי זה יוצא שכל נפעל יש לו את הכוח של הפועל, ובבני קרח היו להם חלקים מיעקב אבינו, וזה שביקש יעקב אבינו שלא יזכרו שמו, הכוונה שהכוח שלו שיש בהם בבני קרח לא יפעל נגד משה רבינו, והקב"ה קיבל תפילתו מזה של נזכר שמו של יעקב, ולא יפגום במעשיהם, כי כל בן יש לו חלק מאביו. ולכן המנהג ללמוד משניות לעילוי נשמת אביו ואמו, כי יש לבן החלק של האב והאם ומזה שלומד הוי כאילו האב לומד.

(ליקוטי דיבורים תשנ"ח)

בינינו מי שיוכל לעלות שם נשמתו, היה מעלה גם את המלכות, והיה הזווג נעשה כתיקונו, והיתה ממהרת קץ הגאולה. אמנם יש קצת תיקון כמה שנמסור נפשינו על קדוש השם בכל לב בעת קריאת שמע ע"ש.

וזה מה שמרמז לנו התורה, שמתי יהיה קץ הגאולה בחינת 'יהודה' כנ"ל, ע"י 'יודוך אחיך' שיהיה בנו צדיקים שנשמותיהם קדושות וטהורות, בבחינת למען אחי ורעי, ויעלו את המלכות בבחינת מ"ן עד מקום אימא, ויהיה הזווג דאו"א כתיקונו בחינת י"ה, וזהו 'יודוך' בסוד היודי"ן.

וזה מרמז הר"ת של 'יהודה א'תה י'ודוך א'חידך ר"ת י'הו"ה א'להינו י'הו"ה א'חד, בחינת יחודא עלאה דאו"א.

ועוד צריך לגרום ע"י מעשינו הטובים, שיעלו מ"ן לזווג התחתון דזו"ן, ע"י נפש ורוח של הצדיקים, בחינת בנינים אתם להו"ה אלהיך, וזהו אמרו 'ישתחוו לך בני אביך' [וזה נעשה בעת נפילת אפים ע"ש, וזהו 'ישתחוו' בסוד נפילת אפים והבן]. וזה מרמז 'ישתחוו' בני ר"ת של יחודא עלאה ויחודא תתאה שיאי"א בשכמל"ו, וגם בני קר"ע שט"ן, היינו שע"י שיהיה בשלימות יחודא עלאה ותתאה יהיה הקץ הגאולה, ואז יהיה קרע שטן כמו שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב). דלעתיד לבוא ישחוט הקדוש ברוך הוא למלאך המות היצר הרע. וזהו 'ידך בערף איביך' שכל האויבים והמקטרגים והמסיתים יאבדו בב"א.

(רעוא דרעיון תשס"ט לפ"ק)

יְהוּדָה אֶתָּה יוֹדוּךְ אַחִיךְ יְדוּךְ בְּעֶרְףְּ
אִיבֶיךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ בְּנֵי אֲבִיךָ (מט ט).
צריך להבין שינוי הלשון, שמתחילה אמר 'אחידך' ואח"כ אמר 'בני אביך'. והנראה לומר שכאן מדבר התורה מהגאולה העתידה, כי הרי מיהודה יצא משיח בן דוד, וכן תיבת יהוד"ה בני' יהי"ה השם שלעתיד לבוא, כמבואר ממרן האריז"ל בלקוטי תורה (זכריה).

והנה זה מבואר בפע"ח (שער קר"ש פי"ב) ובשער הכוונות (קר"ש דרוש ו), שבאדם יש נשמה לנשמה, ונשמה ורוח ונפש, והנשמה לנשמה באה מאבא, ונשמה מאימא. ורוח מזו"א, ונפש מנוקבא. ונמצא כי הנשמה לנשמה ונשמה הם בנינים לאו"א עצמם, והם אחים גמורים לז"א ונוקביה, וזהו בחינת למען אחי ורעי (תהלים קכ ה), אמנם הרוח והנפש הם בנינים גמורים של ת"ת ומלכות, וכנגדם נאמר בנינים אתם להו"ה אלהיכם (דברים יד א).

והנה כדי שיהיה זווג העליון דאו"א, צריכים להעלות מ"ן מזו"ן, וגם נשמות הצדיקים שהם מבחינת למען אחי ורעי, לאימא עלאה.

והנה המלכות נפלה בעונותינו, וכן כאשר רוצה לעלות צריך שיהיה ע"י זכויותינו ומעשינו הטובים, כי עונותינו מפילים אותה כביכול, וזכויותנו מעלים אותה. ואי אפשר לה לעלות, אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים, אשר נשמותיהם קדושות וטהורות, שיש להם כח לעלות המלכות עד מקום אימא.

ולמען זה הגלות מתעכב ומתארך, כי אין בנו מי שיוכל לעלותה, כי אם יהיה

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וְגו' (מז כט).

המה במעמי זקא סגול, ומרמזים על שמח"ה, והביאור בזה, וגם לכאורה יש להבין ענין אמרו 'ימי ישראל למוות' הול"ל 'ויעקב מת', או לשון אחרת, שלא נאמר לשון זה בשום אחד מהאבות. גם להבין מה הפירוש 'ימי'. אלא דהנה מבואר בספה"ק בני יששכר (הרשי כסליו טבת מאמר א') דקבלה בדינו דיעקב אבינו ע"ה נסתלק ביום ראשון דסוכות, וסמך לזה ממש"כ 'ויעקב נסע סוכתה' (בראשית לג יז), ובא לקבורה במערת המכפלה ביום ראשון דחנוכה עיי"ש. לפי"ז בא לרמזו הטעמים של שמחה, כי יעקב נסתלק בסוכות בזמן שמחתינו, ובא לקבורה בחנוכה ג"כ ימי שמח"ה, כי ר"ת שמ"ח הוא ש'בת מ'ילה ח'דש, הגימל מצות הללו שרצו היוונים להעביר מהם מישראל (מגילת אנטיוכוס פסוק יא). וזהו הפירוש 'ויעקב ימי ישראל למוות' היינו הימים של מיתה של יעקב והקבורה של יעקב, הימים הם 'ימי' שמחה, בסוכות זמן שמחתינו נסתלק, ובחנוכה כלים השבעים ימי אבל, ג"כ בזמן של שמחה. וזה מרמזו הצירוף השם של חודש כסלו היוצא מהפסוק אצל הספר יעקב אע"ה ו'ירא יושב הארץ הכנעני (ג יא), וזה הימים שיעקב אבינו נסתלק ובא לקבורה, הימים אלו הם ימי שמחה.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְיְדָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (מט א).

פרש"י בקש לגלות את הקץ, ונסתלקה ממנו שכינה, והתחיל אומר דברים אחרים. ומה שכתב הרמב"ם (פירוש המשניות סנהדרין פ"י מ"א) 'ולא ישים לו זמן' מתי יבוא משיח. הנה בני ואחיי ורעי, יצאתי להשכיך בינה. כי מה שתמצא בדברי זוהר זמן ועת וקץ, כגון שנת ת"ה, שהיה מה שהיה, וכגון שנת ת"ר. ובודאי הרב רבינו מרן האלהי רבי שמעון בן יוחאי, לא יעבור חלילה על עיקר מדברי תורה ליתן לו זמן. אע"פ שכתב ברוח הקודש, מי נתן לו רשות, הקב"ה מכסהו ואתה מגלהו.

אלא דע בני, שביית המקדש הוא ציור כל העולמות וציור איברי אדם, כגון ארון וכפורת הוא הלב וכיוצא בזה. וכל צדיק וצדיק, כשמוזכר אברי נשמתו עם כל התלויין בשורש נשמתו, ככה בונה בבית המקדש ובירושלים, כי 'בונה ירושלים ד' (תהלים קמז ב) לשון הוה, ששכל עת וזמן בונה.

ולמשל, כשהצדיק תלוי באיזה אבר, ורואה ברוח קדשו שבשנה זו יודרך כל אברי נשמתו התלויין בו, וכשם שנודרכו אברי נשמתו, ככה נבנה בית המקדש 'בימיו', במדותיו הנודרכין בתכלית הזיכרון, ועל סוד זה רמז הגמרא (ירושלמי יומא א א) 'כאלו חרב בימיו', ודי למשכיל. ולכן צופה ברוח קדשו, שבשנה זו יהיה גאולה, אבל אינו גאולה כללית אלא בפרטיות לכל שרשי נשמתו. אם הוא תלוי בעינים, אזי נתקן בבית המקדש 'עיניך בריכות בחשבון' (שה"ש ז ה), וכיוצא בזה בקומת השכינה, ודי בזה למשכילים, כי הם סוד כבשונו של עולם.

ומי שהוא תלוי בלב, כשזוכה לראות ברוח קדשו סוד הגאולה, יכול לידע גאולה כללית. כי כמו שהלב מרגיש צער כל אברים, והוא מלך עליהם, כך כל זמן שלא יהיה גאולה כללית לכל אברים, הלב מרגיש צער, ולכן לא יהיה אפילו גאולה פרטיות לאותן הנשמות התלויין בלב, עד שיהיה גאולה כללית לכל ישראל, ולכן אותן התלויין בלב כשצופין ברוח קדשם זמן הגאולה, יכולין לידע גאולה הכללית, זמן ורגע של גאולה אמיתית כללית

לכל העולם. וזהו סוד 'ללכי גליתי ולאבריי לא גליתי' (סנהדרין צט.), אע"פ שהם צופים ברוח קדשם, אינו אלא פרטיות, והלב יודע הכלליות, כי הלב מרגיש צער כל הגוף. ולכן כעת זמן איחור גאולתינו תלוי בארון הקודש סוד הלב, ודי למשכיל, כי דברים רמים הם כבשונו של עולם עמוקים מני ים, וגליתי טפח לכסות אלפים.

ולכן זה ידוע לנו, שרבי שמעון בן יוחאי לא היה תלוי בשיעור קומה בלב, אלא בעינים עליונים, לכן לא יהיה חלילה בעיניך דבריו לקיום אמיתי לגאולה כללית, כי לא היה מדבר אלא מבידור של נצוצי נשמתו התלויין בשרשו. כי מי שהוא תלוי בלב, ויודע עיקר זמן הגאולה, לזה אסור לגלות, כי הקב"ה כיסה והוא יגלה, אלא מי שהוא תלוי בשאר אברים מותר לגלות, כיון שאינו מגלה הכלליות אלא פרט נשמתו.

ולכן בני, לא יהיה בעיניך שום חילוק בין אותו רגע שאתה עומד בה בכל עת, בין שנת ת"ר בין שנת תר"ג, אשר אז נאמר (ישעיה לה ו) 'ותר"ן לשום אלם', ובאם שיעלה בלבך שום צפיה דוקא לאיזה זמן, כפרת בהש"ת ובעיקר הזה, לכן הזהר מאוד כי כבר אוצרות מתוקים גליתי לך אמיתים, מה שקבלתי והורינו מהשמים.

(דרך אמונה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

לִישׁוּעַתְךָ קִנִּיתִי הוִי"ה (מט יח).

הנה באסיפות חברים נפתחין שערי ישועה ורחמים, ונתבטלין כל גזירות רעות, וזהו 'לישועתך יהו"ה' מתי יהיה כשיהו 'קוית' מלשון אסיפתי. וזהו ג"כ 'מקוה' לשון אסיפה או 'ישראל יהוה' (ירמיה ז יג), ובפרט כשהם עשרה אנשים מישראל, שהשכינה שורה עליהם, ישבו בהכנעה ובשמחה, כי בכל מקום שיושבין עשרה מישראל, ומדברים טובת, השכינה שורה עליהם, ואם היה נכנס מלאך ביניהם, היה נשרף תיכף. וזכור זה אחי, לפני מי אתה יושב, ובישיבה של מצוה יהיה המתקת דינים ורב טוב לבית ישראל.

(נוצר חסד' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

לִישׁוּעַתְךָ קִנִּיתִי הוִי"ה (מט יח).

אפשר לרמז בדרך רמז, כי זה ידוע לכל מחכמו"ל (שמו"ר ב ה) שבכל צרתם לו צר (ישעיה סג ט), שכמו שאנחנו נמצאים בגלות, כמו כן השכינה כביכול נמצא בינינו ג"כ בגלות. וזה ידוע מחכמו"ל (תנחומא תצא יא) שהשם הקדוש הו"ה בעוה"ר חסר, רק כשירחם הבורא עולם, וישלח לנו את המלך המשיח ביחד עם אליהו הנביא ויהיה הישועה, אז יהיה ג"כ ישועה להשם הקדוש. וזה ידוע ממרן קוה"ק רבי ישראל בעש"ט זיע"א (בעש"ט עה"ת פרשת נח אות קנב), שבתחילה צריכים בני ישראל להתפלל רק על השכינה כביכול ולפרותה, וממילא יהיה לנו אח"כ ג"כ ישועה. ועוד אומרים בשמו (שם פרשת שלח אות כב) עה"פ בתהלים (כ ו) 'ימלא ה' כל משאלותיך' שכל משאלותיך היא שהשם הו"ה יהיה שם מלא וגדול, שלא יהיה יותר השם הקדוש חסר. וזה אפשר לפרש 'לישועתך קוית' לישועה שלך אנחנו מקיים, ומהו ישועתך 'הו"ה' שיהיה השם בשלימות במהרה. וזה הכונה לדעתי בפסוק בתהלים (ג ט) 'להו"ה הישועה' אם יהיה ישועה לשם הו"ה ששם הו"ה יהיה בשלימות, ממילא יהיה 'על עמך ברכתך סלה'. יה"ר שיהיה עת רצון מלפניך שיהיה שם הו"ה והכסא הקדוש בשלימות אכיה"ר.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

פתיחה מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

על הלכות יו"ד חלק ב' הנלמד בכולל 'קול יעקב' - קאמרנא

שבח והודאה לבורא עולם שב"ה האברכים המופלגים בתורה ויר"ש סיימו את חלק הראשון של יו"ד ונכתבו אצל גדולי מורי הוראות. והנה עכשיו בעזרת יתחילו את חלק ב' הלכות טהרה, והנה חכמו"ל אמרו במסכת אבות (פ"ג מ"ח) שפתחי נדה שהן הן גופי הלכות. ופירש שם הרע"ב שהם עיקר תורה שבעל פה שמקבלים עליה שכו. רואים מכאן גודל החשיבות בלימוד הלכות הללו.

והנה הטור והב"י בתחילת הלכות טהרה סימן קפ"ג מאריכים בארוכה את דיני זבה ונדה ודעות הראשונים שיש בכל הסוגיא, ובסוף הביאו את חומרא דרבי זירא, המובא בסוף מסכת נדה (סו ע"א, ובמגילה כח): וז"ל: אמר רבי זירא, בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות מפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים. ולפי זה לכאורה אין שום נפק"מ להלכה מכל הסוגיא, אבל יש לומר שמכל מקום בלימוד הסוגיא על בוריה הוא לתועלת גדולה מאוד להלכה.

והמעט בזה יש לומר, דהנה אחרי שמביא הגמ' בסוף מסכת נדה את סוגית חומרת דרבי זירא מסיים הש"ס בתנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר הליכות עולם לו (תבוקק ג 1) אל תקרי הליכות אלא הלכות.

והנה המעט דסיימו בזה המסכתא כתבו התוס' בד"ה 'תנא' דאידי דאיירי לעיל בהלכתא מייתי לה לסיים בדבר טוב. ולכאורה מה שכתבו דאיירי לעיל בהלכתא, היינו כוונתם למ"ש לעיל ברף עב ע"ב, דאחר עשר יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני, לכן סיימו כל השונה הלכות וכו', וכן הוא מפורש בתוס' הרא"ש, דאיירי דאיירי לעיל בהלכות י"א שהיא הל"מ, קא מייתי לה הכא. ונראה דגם רש"י ס"ל הכי, שכתב בד"ה 'הלכות' משנה וברייתא הלכה למשה מסיני. אלא שכלל בהלכות גם משנה וברייתא.

ובמהרש"א בחידושי אגדות כאן, ביאר המעט דסיימו כאן בתנא דבי אליהו וכו', דלפי מה שהובא זה המאמר בפ"ב דמגילה (כח ע"ב) בתר דאייתי התם בחומרא דרבי זירא דאפילו רואות מפת דם כחרדל, יושבת עליו ז' נקיים, שכווננו כלפי מה שאמרו באבות (פ"ג מ"ח) קנין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות כו'. דכל הני מילי תליין בחשבונות ובמספר וקרובים למעות וכו', כההיא שמעתא דטועה דפרק המפלת, ושמעתא דפ"ב דערבין, לתקן הטועה בפתחי נדה, גם הקנין הבאין על הספק בפתחי נדה, כההוא דס"פ בא סימן, ראתה ב' ושלישי הפילה כו', ה"ו ספק זיבה ספק לידה, מביאה קרבן ואינו נאכל, כל אלו הן גופי הלכות שיצטרך ליהור הרבה בהן, כי אם יטעה בחשבונם וספירתם, קרוב הוא לבוא לידי ספק כרת, דמשום הכי נתקנה חומרא דרבי זירא כדאייתא בפירקין. והשתא אם יאמר האומר א"כ אין לי ללמוד מסכתא נדה וכל דיני פתחי נדה לתקן מעותא, דהא בחומרא דרבי זירא נתקן כל מעותא, וע"כ מייתי עלה בפרק בתרא דמגילה הך דתנא דבי אליהו כל השונה הלכות וכו' שהוא הלכות נדה שהן הן גופי הלכות, מובטח לו וכו', ומה"ט נמי מייתי לה בסיום מסכת זו

כל השונה הלכות שבמסכת זו, ולא יסמוך עצמו לומר דבחומרא דרבי זירא נתקן כל מעותא, אלא שהשונה אותן גופי הלכות שבמסכתא נדה, יזכה לחיי עולם הבא א"ס עכ"ל.

היוצא לנו מדברי התוס', ותוס' הרא"ש, ורש"י, והמהרש"א, דהאי תנא דבי אליהו הביאום הגמ' במיוחד להלכות נדה. וכמו שהוכיח המהרש"א ממסכת מגילה הנ"ל.

והנה הגמ' מגילה הנ"ל הובא שם, מעשה דריש לקיש הוה אויל באורחא, מטה עורקמא דמיא [פרש"י שלולית של מים מכונסין], אתא ההוא גברא, ארכביה אכתפיה וקא מעבר ליה, א"ל קרית א"ל קרינא, תנית תנינא ארבעה סידרי משנה, א"ל פסלת לך ארבעה טורי ומענת לריש לקיש אכתפך, שרי בר לקישא במיא, אמר לי ניהא לי דאשמעינן למר [כתב רש"י שאשמש לאדוני], אי הכי גמור מיני הא מילתא דאמר רבי זירא בנות ישראל וכו' תנא דבי אליהו וכו'.

ולכאורה לפי הנ"ל יש לומר דגם הך תנא דבי אליהו גם כן א"ל ריש לקיש, ויש להם שיכות זה לזה, ויש לדקדק אמאי אמר לי ריש לקיש הך חומרא דרבי זירא ותנא דבי אליהו.

ונלפע"ד לפרש באופן אחר, הך חומרא דרבי זירא ותנא דבי אליהו, דהנה חומרא דרבי זירא נכנס בגדר ועשו סייג לתורה שאמרו בריש מסכתא אבות (פ"א מ"א), והך תנא דבי אליהו כל השונה הלכות וכו' דהיינו י"א יום דהלכה למשה מסיני, דהוא פתחי נדה שאמרו במסכת אבות דהן הן גופי תורה, הוא יסודות הלכות נדה.

ועפ"ז יבואר הא דאמר ליה ריש לקיש שתי המימרות, לאשמעיננו דרך התורה, דזה תלוי בזה, דצריך לידע יסודות ההלכה, וגם יסודות הסייגים, דע"י שנדע את יסודות ההלכה נדע גם עד היכן הם הסייגים, דזה בלא זה יכול לצאת קלוקל, שאדרבה ע"י החומרא יכול לפעמים לצאת קולא ח"ו, ולכן רואים שיסודות ההלכה דהיינו דיני פתחי נדה מבואר בגמ' ובראשונים ובטור יו"ד סי' קצ"ג, ובסוף מביאים חומרת רבי זירא כדי שלא נטעה ונכשל באיסור כרת.

וגם כשנדע את הסייג לבד בלי גופי ההלכות, יוצא קלוקל כדמצינו באדם הראשון שהוסף סייג לחוה שאסור אפילו ליגע בעץ הדעת, וע"י הכשיל הנחש את חוה שרחפה ונגעה ונשארה בחיים, וזה גרם לאכילת עץ הדעת, עיין כל זה ברש"י על החומש (בראשית ג) ובאבות דר"נ (פ"א אות ה) ובבבלי יהושע שם, וכל זה נגרם משום שלא ידעה חוה את גופי ההלכה, דרק אכילת מעץ הדעת הוא דאסור.

ועוד יש לפרש שע"י שאדם יודע את יסודות ההלכה ואת גדר הסייגים, יכול להכריע ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ועפ"ז נוכל להבין מה שההוא גברא אמר לריש לקיש ניהא לי לאשמעינן למר, ופרש"י שאשמש לאדוני, דהיינו שימוש הלכה למעשה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולכן אמר ליה ר"ל שתי המימרות וכו"ל.

ועפ"ז נוכל לפרש גם את המשנה הראשונה דמסכתא אבות, דאנשי כנסת הגדולה אמרו שלשה דברים, הוה מונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סייג לתורה. דהני שלשה תלויים זה בזה, 'דהו מתונים בדין' פי' כשתרצו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולא יצא קלוקל מתחת ידיכם, או 'העמידו תלמידים הרבה' דהיינו שתלמדו גופי ויסודות ההלכה, וכמו שאמרו חז"ל (תענית ז) ומתלמידי יותר מכולם, 'ועשו סייג לתורה' היינו את גדר הסייגים, בכדי להכריע את הדין לאמיתו.

ועפ"ז נוכל להסביר גם סיום מסכתא נדה, בהא דסיימו בהך דתנא דבי אליהו שהוא מקושר לחומרא דרבי זירא וכו"ל. ועפ"ז נוכל גם לקשר סיום הש"ס לתחילתו, דגם המשנה ראשונה דמסכת ברכות מבואר גופי ויסודות ההלכה וגם גדר הסייגים, והוא, בהא דאמרין 'מאימתי קורין את שמע וכו', עד סוף האשמורה הראשונה דרבי רבי אליעזר, והכ"א עד חצות, רבן גמליאל אמר עד שיעלה עמוד השחר.

ולכאורה כשנלמד המשנה עד כאן, יצא לנו שלשה שיטות בדבר, רבי אליעזר סבר עד האשמורה הראשונה, והכ"א עד חצות, ורבן גמליאל עד עמוד השחר, אך אח"כ מביאה לנו המשנה מעשה בבניו של רבן גמליאל, שע"ז מבאר לנו דהא דאמרו חכמים עד חצות, הוא סייג ולא מעיקר ההלכה, וכדי להרחיק אדם מן עבירה, ושהוא וחכמים לא פליגי, וכשבניו לא קראו ק"ש עד אחר חצות, פסק להם דגם אליבא דחכמים מותר לכס לקרות ק"ש, וכמו שמבואר בגמ' (דף ט ע"א) דגם בניו ידעו דר"ג ס"ל עד עמוד השחר, אלא שסברו דמה שאמרו חכמים עד חצות הוא מעיקר הדין, והלכה כרבים, עד שר"ג פירש דדעת חכמים הוא רק סייג, וע"ז ידעו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

היוצא לנו מכל זה את גודל מעלת לימוד היסודות ההלכה, ולא די לנו ידיעת ההלכה למעשה מהשו"ע, וכמו"ש המהרש"א בסוטה (כב): וז"ל: אותן שמורין הלכה מתוך שו"ע, והרי הם אין יודעין טעם הענין של כל דבר, אם לא ידקדקו מתחלה בדבר מתוך התלמוד, שהוא שימוש ת"ח, ומעות נפל בהוראותם, והרי הן בכלל מבלי עולם ויש לגעור בהן.

ולכן יש לומר שאם יאמר האומר, שאם כן מי יכול לגמור את כל השו"ע, ועוד עם כל שורש ההלכה, ולזה יש לדייק הלשון של המימרא כל השונה הלכות בכל יום, עפ"מ שאמרו חז"ל במדרש (ויק"ד י"ב) מי שטיפש אומר מי יכול ללמוד את התורה, נזיקין ל' פרקים, כלים ל' פרקים, מי שפיקח מהו אומר, הריני שונה שני הלכות היום, שני הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה כולה עכ"ל, וזה משמע לנו התנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום וכו', דהיינו דע"י שאדם לומד בקביעות ובתמידות בכל יום יזכה לגמרה של תורה ויגדל לאילנא רבבא. הקב"ה יעזור שכל אחד ואחד יזכה להתעלות בתורה ויר"ש ויגדלו למורי הוראות בישראל, וע"ז נזכה לגאולה השלימה כמו"ש ציון במשפט תפדה (ישעיה א כו, שמו"ד ל טו) בב"א.

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דין תענית עשרה בטבת שחל בערב שבת

סימן רמט סעיף יד

להתענות, ויראה שלא ישלים עד צאת הכוכבים, וטוב שיקבל שבת בתפלה וקידוש קודם צאת הכוכבים, וכיון שקיבל שבת יכול לאכול ולשתות אפילו בתענית של חובה, חוץ מתענית חלום אפילו קיבל שבת מבעוד יום ישלים עד צאת הכוכבים^ג. דהא מתענין תענית חלום אפילו בשבת^ד { דעת הרב"י:

~~~~~ זר זהב ~~~~~

הידוע^ה. ואחר כך לכו נרננה עד אחר מעריב הכל בעוד היום, ואני מכוון ומצמצם לומר קידוש קרוב לצאת הכוכבים שיהיה השתיה בצאת הכוכבים ומעט פחות אין קפידא כלל וכלל. וטוב לו שיתנה אתמול בעת מנחה שלא יתענה אלא עד יציאה מבית הכנסת אעפ"י שהוא תענית ציבור מהני התנאי כמבואר בהדיא במהר"ל (ש"ת סימן לג)^ו, דהא אלו תעניתים אם רצו מתענין בעת שלום וכל שאינו עת מלחמה בעולם אין חיוב מן הדין להתענות^ז, דהא הספרדים אינן מתענין כלל אלא בט' באב, אם כן אף שאנחנו קבלנו להתענות^ח. אבל על כל פנים מהני תנאי בפרט שמעיקר הדין אחר קבלת שבת יכול לאכול ולשתות כי כבר קדוש היום לאדונינו ודי בזה למשכילים:

אם יודע לפי מזגו כשיתענה בערב שבת יתבטל מענג שבת בלילה אסור לו להתענות שום תענית לא יאר צייט ולא שום תענית שבעולם, ובערב ראש חודש נוהגין לעשות יום כיפור קטן בחמישי וצריך לדחות התענית בשביל כך^א, אלא אם כן אם מזגו שאם יתענה בערב שבת יתענג יותר בענג שבת אזי רשאי

{ דעת מרן הרב"י (סעיף ד) שאם קיבל שבת מבעוד יום אפילו תענית צבור אסור לו להשלים, ודעת מרן הרמ"א שבתענית ציבור כגון עשרה בטבת ישלים^ב, ונראה דעת הרב"י, אעפ"כ קבלנו דעת מרן מור"ם. על כן אני נוהג כשחל עשרה בטבת בערב שבת להתפלל מנחה בטלית ותפילין^ג. כפסק מרן^ד. שבכל ד' צומות יניח תפילין במנחה, וגם כיון שצריך לומר עננו וקריאת ויחל זה אינו עולה יפה לכוונת עליית עולמות של ערב שבת במנחה^ה. על כן אני מתפלל במנחה גדולה הרבה קודם הלילה את תפלת תענית מנחה עם ויחל כמו בכל תענית ציבור, ואחר כך אני מכין עצמי לכבוד שבת בטבילה ומרחץ ובשאר דברים, ואחר כך אני מקבל שבת בעוד היום גדול לומר הודו

~~~~~ מסגרת השולחן ~~~~~

א. כ"כ בא"ר סימן תיח סק"א, וע"ע בפמ"ג שם א"א סק"ב. ב. כדאיתא בשו"ע ס"ד. ג. כ"כ הטור. ד. שו"ע ס"ד - אם קבל עליו להתענות בערב שבת, צריך להתענות עד צאת הכוכבים, אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלים הצבור תפלתו. הגה - וי"א דלא ישלים, אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת, יאכל. לכן בתענית יחיד לא ישלים, וטוב לפרש כן בשעת קבלת התענית; ובתענית צבור ישלים, והכי נהוג (מהר"ל). ה. בענין להניח תפילין במנחה ערב שבת: במשנת חסידים (תוספת שבת פ"א אות א') כתב וז"ל: אעפ"י שהוא ערב שבת לא ימנע מלומר מנחה אף אם הוא סמוך לשקיעת החמה כמו שעושה בשאר ימות השבוע בטלית ותפילין. וכ"כ בנגיד ומצוה במנהגי ערב שבת ע"ש. אמנם באור צדיקים למהר"מ פאפיראש (סימן כה סק"ח) כתב וז"ל: קבלתי ממורי [מהר"ב] ז"ל שלא להניח תפילין במנחה ערב שבת כי כבר נתנוצץ קדושת שבת. וכ"כ בסידור קול יעקב למהר"י קאפיל בשם הרמ"ק. וכ"כ השל"ה מובא בבאה"ט (סימן לו סק"ג). וכ"כ בשומר אמונים בתשובה סימן ז'. ובשע"ת (סימן לו סק"א) כתב הטעם שכבר נתנוצץ קדושת שבת והיינו משום דתוספת שבת דאורייתא. והביא מש"ת שמש צדקה (מרבי שמשון מורפורגו - תק"ג, חלק א"ח סי' ז' ח') שהוכיח דליכא איסורא בזה מדינא והנהוג להניחם מבעוד יום קודם שתחול קדושת שבת אין מוחין בידו ע"ש. וע"ע בכף החיים סימן כה סק"ק. ו. הב"י בסימן מו ד"ה דתניא, מונה המאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום. וכתב שם וז"ל: ואם הוא מתענה חסרו ח' ברכות מסעודה אחת שאינו סועד ונמצא שאינו מברך אלא צ"ח ויש לו להשלימן כשיניח ציצית ותפילין לתפלת המנחה ויברך עליהם. והדרכי משה כתב שם באות ב' וז"ל: ובמדינות אלו אין נוהגין להתעטף בטלית ותפילין ביום התענית ויש לזוהר למלאות החשבון בברכות אחרות. וכן הוכיח בשר"ת פני אהרן (מרבי אהרן אמארייליו - תקנ"ו, חלק א"ח סימן ז') דמכאן נראה שפשט המנהג להניח טלית ותפילין בתפלת המנחה כשמתענין. ז. עיין בפע"ח שער השבת פ"ה - במנחה דערב שבת תכוין בו היטיב וכמ"ש כוונתה ואז מתחילין העולמות לכלול זה בזה, ע"ש. ובשעה"כ קבלת שבת דרוש א' - ודע כי מעת תפלת המנחה דערב שבת מתחילין העולמות לעלות ולהכלל זה בזה, ע"ש. ח. במאור עינים (פ' בשלח ד"ה וזהו היסוד) כתב - הבעל שם טוב זלה"ה נשמתו בגנוי מרומים, יסד לומר בכל ערב שבת מזמור ק"ז, ע"ש מה שהאריך בזה. ובצבי לצדיק למהר"צ מזידטשוב זי"ע (סוף פ' תרומה דף קסח ע"ב) כתב - תלמידי הבעל שם טוב נ"ע לומר בערב שבת קודם תפלת מנחה מזמור ק"ז, ע"ש הטעם. וע"ע בעש"ט עה"ת פרשת יתרו אות כו. ט. עיין במג"א סק"ח ובא"ר סק"י ובפמ"ג א"א סק"ח. י. כדאיתא בגמ' ר"ה דף יח ע"ב. יא. עיין בשו"ע סימן תקנ"א.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל וחדוה נשגד קדם מעלת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב

לרגל אירוסי נכדו

הבחור מוה"ר ישראל יצחק אשכנזי הי"ו

בן לחדב"ג הרה"ג ר' יהושע אשכנזי שליט"א

עב"ג בת הרה"ג ר' יצחק מאיר ווייס שליט"א

נכד כ"ק הגאב"ד מערלוי ומזינצוויל ומציריך שליט"א

יזכה מו"ר לרוות מהם נחת דקדושה ומכל יוצאי חלציו

בדרך רבותינו הקדושים ויש"ס

המברכים

אברכי הכולל

מתפללי ביהמ"ד

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל וחדוה נשגד קדם מעלת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב

לרגל אירוסי נכדתו בת לבנו

הרה"צ ר' מתתיהו סאפרין שליט"א

עב"ג הבחור מוה"ר שלום מכלאוויץ הי"ו

בן הרה"צ ר' יעקב יצחק מכלאוויץ שליט"א

נכד כ"ק אדמו"ר מראדוויל ומזינצוויל שליט"א

יזכה מו"ר לרוות מהם נחת דקדושה ומכל יוצאי חלציו

בדרך רבותינו הקדושים ויש"ס

המברכים

אברכי הכולל

מתפללי ביהמ"ד